חוג המעוניינים
באנגלית
* שיטה חדשנית שאומצה ע"י HARVARD UNIVERSITY
* מעבדה לשונית אלקטרונית LANGUAGE LABORATORY
* שעורי ערב למתמידים בי"ס תיכון
בחינות כניסה ומיון
יום ג', ה-14 לאוגוסט 1962
תל-אביב: רח' אבן גבירול 66-68
טל. 232056
באר שבע: בית רסקו דרך הנשיאים
חוג המעוניינים

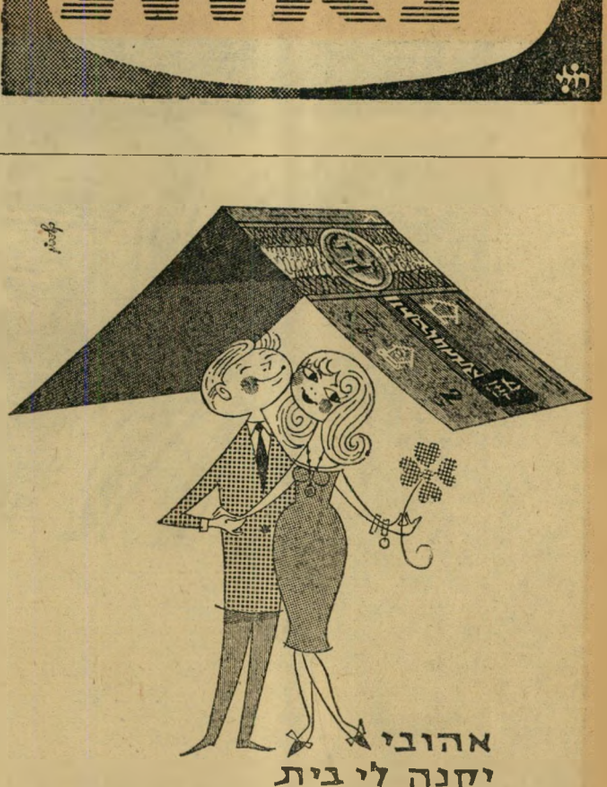

קווי יבי.

במוצאי־שבת, בשעה 7, הודיע קול־ישראל ברבים כי הממשלה ציוותה על חברת אל־על להחזיר את סובלן לישראל, אם יועלה האיש על מטוסה בכוח.

כעבור כמה דקות, צילצל הטלפון ב־מערכת — ומאותו רגע שוב לא חדל לצלצל. במשך כל הערב הוצפה המערכת ברכות טלפוניות מפי ידידים וקוראים. הם ברכונו על הידיעה, כאילו היה העולם הזה חתן השימחה. לכל אלה — תודה.

★ ★ ★

לכל עתון יש רמה מוסרית משלו — ורמה זו היא הקובעת את מישקלו הסגולי. בראשית פרשת סובלן גילה העולם הזה פרס שהדהים רבים. הוא ענה על השאלה: כיצד נודע למגגנון־החושך דבר הימצאו של סובלן בישראל?

התשובה: סובלן קשור, בקשר־משפחה רחוקים, לשלום רוזנפלד, האיש מס' 2 במעריב. באמצעות הקרובים, עמם התקשר סובלן בבואו ארצה נודע הדבר לרוזנפלד. עזרתו של רוזנפלד תמוהה במיקצת. מעריב נחפז לפרסם את הידיעה, מבלי להודיע על כך לסובלן עצמו. ועוד לפני שהעתון יצא ממכבש הדפוס, נחפזו שני עורכי מעריב — אריה דיסנצ'יק ושלום רוזנפלד — למטה הארצי של המישטרה, מסרו ליוסף נחמיאס את מקום הימצאו של סובלן. מכונת־ההסגרה החלה לפעול.

גילוי זה של העולם הזה לא מצא חן בעיני עורכי מעריב. כעבור שבועיים פירסם מו ידיעה מרעישה, במיסגרת מיוחדת וב־הבלטה רבה: שרות ההסברה של ארצות־הברית, שהוא מוסד ממשלתי אמריקאי, פירסם רשימה של פרסומים קומוניסטיים במרחב, כלל ברשימה את העולם הזה. שום עתון אחר בארץ לא פירסם ידיעה זו, מפאת תוכנה הכוזב.

העולם הזה פנה מייד אל פרקליטו, שתבע ממעריב לפרסם תיקון, אחרת תוגש נגדו תביעה על הוצאת־דיבה. אותה שעה פנתה המערכת אל השגרירות האמריקאית בישראל, ביקשה לברר את הענין.

תוצאות הבירור פורסמו השבוע. מעריב נאלץ לפרסם את המכתב הבא של מר ג'ורג' מאן, המנהל החדש של שירות ה־אינפורמציה של ארצות־הברית, שהוא עצ־מו עתונאי ולוחם ותיק למען חופש העתונות:

„ב־25 ביולי פירסם עתונכם מאמר, ה־מתאר את הפעילות הקומוניסטית במזרח התיכון ב־1961, על יסוד עובדות שקיבל סופרכם מסוכנות האינפורמציה של ארצות־הברית בוואשינגטון. הידיעה היתה מבוססת, אלא שלמרבה הצער סמכה הסוכנות על מקור מסוים, וכללה את שמו של השבועון התל־אביבי העולם הזה ברשימת עתונים קומוניסטיים.

„לאחר שנמסר לסוכנות על ידי שירות האינפורמציה של ארצות־הברית בתל־אביב שאין שום חיזוק לסיווג זה, הוציאה ה־סוכנות בוואשינגטון מיד את הרשימה מן המחזור והביעה את צערה, ביחוד שהיא תומכת מלוא התמיכה בעקרון של עתונות חופשית ללא פיקוח, וכיוון שהיא חותרת בכל עת לדיוק ולנאמנות גמורים.

„השגרירות האמריקאית מצטערת על ש־העולם הזה סוג שלא כהלכה. וכי נגרם למעריב שלא בכוונה לחזור על דברים מוטעים."

עמדת השגרירות האמריקאית, זריזותה והגינותה, ראויות לציון, והן תואמות את מיטב המסורת של חופש־העתונות האמרי־קאית. לא כן התנהגותם של עורכי מעריב. הם לא פירסמו תיקון זה בהבלטה ובמסגרת, כמו את ההשמצה המקורית. תחת זאת הס־תירו אותה, ככל האפשר, אי־שם במדור המכתבים שלה, מתחת למכתב שנשא את הכותרת החשובה: „מה נקרא חצי חדרי?"

★ ★ ★

„כי מזרח הוא מזרח, מערב — מערב / היפגש לא ייפגשו לעולם..."

כך כתב רודיארד קיפלינג. לרבים נידמה כי הוא הדין לגבי שני שערי העולם הזה. הראשון מיקדש תמיד לעניין ציבורי־מדיני מרכזי, השני — לרוב לנושא קל. „היפגש לא ייפגשו לעולם..."

אולם הנה קרה הדבר. ותוך כדי כך הוכח שוב כי החיים הם יחידה אחת, וכי אין שני נושאים בעולם שאין ביניהם קשר.

בשבוע שעבר התנוססו על השער הקידמי של השבועון המסויים דיוקנו של דר' רו־ברט סובלן. בשתי כתבות גדולות הנהיג העולם הזה, זה השבוע החמישי, את ה־מאבק הציבורי הגדול נגד חרפת ההסגרה.

על השער האחורי התנוססה תמונתה של חשפנית, אמנית סטריפ־טיז במועדון־לילה תל־אביבי. קשה היה לתאר נושא רחוק יו־תר מפרשת הסגרתו של דר' רוברט סובלן.

אך 48 שעות אחרי הופעת הגליון נוצר הקשר בין שני הנושאים. הוא התגלם ב־דמותו הברוטאלית של קלגס מישטרתי: שלום ירקוני.

היה זה ירקוני שניצח על מעצרו של סובלן ועל הסגרתו. הוא דאג להנציח את עצמו בעת המעצר בתמונות של שחיק, והוא דאג שלא להצטלם בעת הגירוש, כא־שר סובלן, שנפצע בינתיים קשה, נגרר בכוח אל מק־שין הממתין.

אותן השיטות עצמן הופעלו על־ידי אותו איש עצמו — שלום ירקוני — בעת מעצרן הגס של אמניות הסטריפ־טיז השבוע. ההת־עלמות מכל גינונים של תרבות ונימוס, השימוש בכוח ה־זרוע נגד אשה, דרי־סת הזכויות החו־קיות, הסלאנג הגס של קוזק — כל התכונות האלה של ירקוני הופגנו במ־לואן (ראה עמודים 12-13).

ירקוני

האם הקשר מיק־רי? או שמא אין הוא מיקרי כלל ו־כלל? שמא מגלם שלום ירקוני את ה־כלל הנושן: כאשר מתחיל מנגנון להש־תמש בשיטות ברבריות כלפי זרים, סופו להשתמש בהן נגד אזרחים? שמא הוא מו־כיח כי ההגנה על זכויות של הופעות סטריפ־טיז — אם מתאימות הן לצעמנו ואם לא — אינה פחות חשובה מאשר ה־הגנה על כל זכות אזרחית אחרת?

יש עוד קשר בין שני שערים אלה — לא אישי, כי אם פוליטי.

בפרשת סובלן הוכרח השר הדתי לשרת את קנוניית־ההדון של קבוצת נערי־החצר. מגגנון־החושך הישראלי תבע לספק את דרישותיו של מגגנון־החושך האמריקאי. בן־גוריון הפעיל את השוט — ושר־הפנים נאלץ לשים את חתימת ידו הדתית תחת מעשה הנבלה.

שרות זה היה ראוי לתודה. דיכוי ה־סטריפ־טיז הוא הצד השני של המטבע.

הפעם הופעלו הקלגסים כדי לספק את הצרכים הפוליטיים של שר־הפנים הדתי. כללי הביצועיים — גסות־הרוח, האלימות, הפתאומיות, השחצנות — הועמדו לרשות שר־הפנים. הכאת הנשים היתה התשלום עבור הכאת הפליט החולה־אנוש. צורכי ה־מוכר הדתי באו על סיפוקם.

★ ★ ★

שני השערים לא היו קשורים רק זה ב־זה — הם היו קשורים גם במאורעות אח־רים שהתחוללו באותו שבוע, ושהעולם הזה עמד במרכזם.

מדוע גילה שלום ירקוני חריצות כה רבה דווקא השבוע? יש לכך סיבה: כי השבוע השיב שר־המישטרה על שאילתה של ח"כ מפ"ם חנן רובין שנגעה לירקוני אישית.

ביום הדחת לבון התנפל ירקוני, בעודו לבוש בגדים אזרחיים, על צלם העולם הזה לפני בניין אוהל (בו התקיימה ישיבת ההד־חה), היכה אותו וניסה להוציא מידו את מצלמתו. על פעולה בלתי־חוקית זו גונה בבית־המשפט — והשבוע הודיע שר־המיש־טרה שגם הוא נזף בו.

באותו שבוע ממש הודיעה פרקליטית ה־מחוז כי המליצה על הגשת תביעה פלילית נגד שותפי פרשת אירס"ו, ובראשם ידידו של עמוס בן־גוריון. היתה זו מכה חמורה לעמוס. כי תיק אירס"ו עמד במרכז כסס־הגילויים של העולם הזה נגדו לפני שש שנים, ולאחר מכן במרכז משפטו ביש־המזל נגד שורת־המתנדבים.

בשבוע כזה היה עמוס זקוק למיבצע מרעיש שיסיח את הדעת מן הידיעה — וה־מיבצע המפואר נגד נערות הסטריפ־טיז הו־כיח שאימנם הוא גבר אמיץ ונועז.

אגב: מי היה נישא־כליו העיקרי של עמוס בפרשה זו, המנצח על המכונה האדי־רה שהוקמה כדי להגן עליו? הפלא ופלא: שוטר בלתי־ידוע בשם שלום ירקוני, שעשה מאז קאריירה מסחררת.

כך מתחברים כל החוטים. אי־אפשר ל־הפריד בין שטחים שונים של החיים. שני צידי המטבע, ושני שערי העולם הזה, ירדו לעולם יחדיו, סנובים יכולים לעקם את אפם המעודן — אין הם מגלים אלא את תלישותם מן החיים.

שלי שפיגל